

Projektbeskrivelse

Forskningspulje om public service medier, herunder de særligt afsatte ph.d.-midler Erik Albæk (SDU) og Claes de Vreese (SDU og UvA)

Balance og upartiskhed i den politiske journalistik

Problemformulering

Politisk balance er et af de vigtigste begreber til at vurdere mediernes 'bias', 'fairness' og upartiskhed. I særdeleshed er det for public service medier af afgørende betydning at leve op til kravene om politisk balance og upartiskhed. Det britiske BBC sammenfatter sit Charter således, at det forpligter radio- og tv-stationen til at "produce comprehensive, authoritative and impartial coverage of news and current affairs in the UK and throughout the world to support fair and informed debate" (www.bbc.co.uk). I England er der i forbindelse med parlamentsvalg foretaget undersøgelser af eksempelvis BBC's og ITN's politiske balance (f.eks. Miller et al., 1989; Norris et al., 1999).

I Danmark baserer diskussioner om politisk balance i den politiske journalistik sig på antagelser, formodninger og fordomme snarere end på systematiske studier over tid, som ville kunne udgøre et videnskabeligt grundlag for at føre sådanne diskussioner.

Nærværende projekt sætter fokus på principperne politisk balance og upartiskhed inden for public service mediernes politiske journalistik. Projektet er nyskabende på fire områder:

[1] det fokuserer på den politiske dækning af valg over tid (igennem de seneste 10 år), [2] det udvider og problematiserer principperne om politisk balance og upartiskhed i forhold til forskellige typer af valg, [3] det samler flere indikatorer på politisk balance og upartiskhed i én, samlet undersøgelse, og [4] det afprøver enkelte antagelser om effekten af (u)balance i dækningen.

Teori

Politisk balance er et nøglebegreb i diskussioner om kvalitet og fairness, objektivitet og upartiskhed i nyhedsmediernes (McQuail, 1992; Westerstahl, 1983). I dette forskningsprojekt fokuserer vi på fire dimensioner af balance-begrebet: stopursbalance, vurderingsbalance, dagsordenbalance og vinklingsbalance.

Balance har traditionelt været defineret som "whether particular candidates, parties or groups have been given equal or proportional coverage in the media" - det, der er blevet kaldt *stopursbalance* (McQuail, 1992: 224-225). Her er der typisk blevet undersøgt, hvorvidt dækningen af de politiske aktører og partier står i forhold til deres størrelse. I Danmark ligger dette princip delvis til grund for tildelingen af sendetid til de politiske partier. Udenlandske undersøgelser har påvist, at siddende regeringer typisk er overrepræsenteret i valgdækningen. De dækkes nemlig både som aktører og partier, der fører valgkamp, og som regeringsledere, der forsætter deres arbejde (fænomenet kaldes Kansler-(Tyskland) og PM-(England)effekten (f.eks. Semetko & Schoenbach 1994; Miller et al., 1989; Miller 1991). Som McQuail har påpeget, er stopursbalancen en vigtig, men begrænset del af den totale balance. For det første er det muligt at modtage begrænset, men

meget positiv (eller negativ) dækning, hvilket problematiserer tid som den eneste relevante faktor. For det andet er effekterne af denne fordeling ukendte: ”The stop-watch measure of balance in output only takes one to a certain point. It reflects the concerns of interested ’senders’ rather than any rational weighing of likely consequences of balance or imbalance” (McQuail, 1992: 226).

Vurderingsbalance tager McQuails kritik op og inddrager eksplicitte vurderinger i nyhedsdækningen som del af balance- og upartiskhedskriterierne. Neutrale, positive, og negative kommentarer er afgjort en del af disse kriterier. Studier fra udlandet har vist, at der kan være skævhed i fordelingen af vurderinger, selvom mange nyhedsorganisationer tilstræber en ligelig fordeling af kritik (Semetko, 1996). Ved at inddrage ’valence’ (eller eksplicitte vurderinger) som et kriterium er det i langt større grad muligt at ”locate and compare various political parties in terms of the way they were covered in various news outlets during an election campaign” (Semetko, 2003: 521). Som det andet kriterium for balance inddrages derfor evalueringer i nyhedsdækningen.

Dagsordenbalancen tager udgangspunkt i litteraturen om emneejerskab (’issue ownership’). Det har typisk været sådan, at centrum-venstrepartier har haft gavn af - og været uforholdsvist meget dækket i forbindelse med - emner om velfærd, arbejdsløshed og uddannelse. På samme vis har centrum-højre partier typisk haft gavn af at være i nyhederne med emner som forsvar, kriminalitet og økonomi (Budge & Farlie, 1983). Ved at fokusere nyhedsdækningen på nogle emner frem for andre er det derfor muligt at skabe en ubalanceret dækning til fordel for enkelte partier (Norris, 1998). For eksempel blev de britiske medier i 1987 klandret for at fokusere disproportions på emner som international sikkerhed, hvilket resulterede i en ”massive and consistent rightwing bias in the issue agenda” (Miller et al., 1989: 650). Som tredje kriterium inddrages derfor dagsordenbalancen.

Vinklingsbalance fokuserer som fjerde og sidste kriterium på balance i forhold til brugen af vinkler eller ’frames’. Der kan i den forbindelse skelnes mellem journalistiske ’frames’ (eksempelvis konflikt-’frame’, der bruges på tværs af emner) (de Vreese 2003) og emnerelaterede ’frames’ (der er specifikke i forhold til et bestemt emne). Litteraturen om ’framing’ har vist, at journalistiske indfaldsvinkler kan have afgørende betydning for, hvordan emner forstås og evalueres af borgere (f.eks. Iyengar, 1991; de Vreese 2003; Nelson et al., 1997). Endvidere peger nyere forskning på, at ’frames’ bør inddrages som del af en empirisk undersøgelse af politisk balance og upartiskhed (Semetko, 2003). Brugen af forskellige ’frames’ i den politiske dækning og relationen mellem ’frames’ og politiske aktører udgør derfor den fjerde dimension.

Flere politiske niveauer

Moderne samfund som det danske er kendetegnet ved at være fler-niveau politiske systemer (det, der på engelsk kaldes ’multi-level governance’). I Danmark afholdes der således valg til kommunalbestyrelser (primærkommuner og amtskommuner/regioner), Folketinget og Europaparlamentet. Derudover er der i Danmark tradition for afholdelse af folkeafstemninger om EU-traktater og politiske initiativer, der anses for at udgøre en indskrænkning af den nationale suverænitæt.

For at få et så nuanceret billede som muligt af den politiske balance i nyhedsdækningen

er det vigtigt at inddrage dækningen af valg på forskellige niveauer i det politiske system. Eksempelvis er størrelsesforholdet mellem de politiske partier forskelligt på det lokale plan og på landsplan, ligesom der findes tværpolitiske borgerlister ved lokalvalgene, som ikke findes på landsplan. Derudover er det vigtigt at inddrage folkeafstemninger, idet balancebegrebet problematiseres i en situation, hvor der findes to politiske alternativer (ja eller nej) i stedet for et bredt udvalg af alternativer, med op til 10 politiske partier. En sådan situation udfordrer den traditionelle idé om politisk balance og upartiskhed (de Vreese & Semetko, 2004).

Design

Projektet undersøger den politiske balance og upartiskhed i forbindelse med forskellige typer af valg set over tid. Projektets fokus på valg skyldes dels de politiske valgs afgørende betydning for de demokratiske processer, dels at valg typisk er de perioder, hvor politiske aktører, kommentatorer og eksperter hyppigst udtaler sig om mulige ubalancer eller 'biases' i nyhedsdækningen. Projektet er afgrænset til tv-nyhedsdækningen. Det skyldes dels, at der ikke findes sammenlignelig nyhedskonkurrence på radioområdet, dels at tv-nyheder er danskernes vigtigste kilde til politisk information (Eurobarometer, 62). Vi afgrænser projektet ved at fokusere på DR's og TV2's hovednyhedsudsendelser (der udsendes henholdsvis klokken 21 og klokken 19). Vi har foretaget en tidsmæssig afgrænsning til perioden 1996-2006. Hermed inkluderes følgende valg:

- kommunevalg: 1997-2001-2005
- folketingsvalg: 1998-2001-2005
- europaparlamentsvalg: 1999-2004
- folkeafstemninger: 1998-2000

Det diakrone tidsperspektiv er nødvendigt for at afdække eventuelle forskydninger i de enkelte balancer over tid. Det er også vigtigt, fordi størrelsen af de politiske partier har udviklet sig over denne periode, og fordi de emner, som partierne relateres til, også kan have skiftet. Ved at analysere disse forhold over tid er det muligt at undersøge, hvornår de forskellige dimensioner af balance er blevet tilpasset mest.

For hvert af de fire typer af valg vil de sidste fire ugers nyheder op til valget blive analyseret. I alt fører dette til 4 uger x 7 dage x 10 valg = 280 nyhedsudsendelser x 2 tvstationer, dvs. 560 nyhedsudsendelser, der skal analyseres. Projektet vil trække på DR's og TV2's arkiver med henblik på at få adgang til materialet.

De vigtigste indikatorer på politisk balance og upartiskhed er baseret på tidligere forskning på området (i særdeleshed McQuail 1992) samt nyere forskning om 'frames' (vinkler) i nyhedsdækningen (de Vreese 2003). Stopursbalance vil blive analyseret ved at se på forskellige politiske aktørers og partiers tidsmæssige andel af dækningen. Vurderingsbalance vil blive analyseret ved at kode eksplicit forekomne vurderinger af aktører. Dagsordenbalancen vil blive kodet således, at det kan analyseres, hvilke politiske aktører og partier der blev dækket i relation til hvilke emner. Vinklingsbalancen vil blive analyseret, så det er muligt at afdække, hvilke 'frames' der dominerer ved hvilke typer af valg og i relation til hvilke aktører og partier.

På baggrund af indholdsanalysen designes et *eksperiment*, hvor diverse antagelser om indflydelsen af (u)balance i dækningen afprøves. Når der i den almindelige politiske debat såvel som i den politiske kommunikationsforskning fokuseres på politisk 'bias' og balance, skyldes det en antagelse om, at eventuelle skævheder øver indflydelse på borgernes holdninger og politiske opfattelser. Som Semetko (2003: 517) konkluderer, er diskussion om 'bias' helt central for demokratidiskussioner og "a key assumption behind these concerns is that there may be effects, whether intended or unintended, on public perceptions and opinions, and political attitudes and behavior".

Tidligere studier har påvist, at især 'framingen' (de Vreese 2003) og tonen/vurderinger i nyheder (Norris, 1998) kan påvirke støtten til politiske partier. Men lige så vigtigt er, at tidligere undersøgelser har antydnet, at selv nyheder, der ifølge alle 'objektive' kriterier må karakteriseres som velafbalancerede, under visse omstændigheder opfattes som 'biased' af modtagere, der selv har stærke politiske tilhørsforhold. Disse individer vil typisk mene, at nyhedsdækningen favoriserer modstandersiden og behandler 'egne' politiske kandidater negativt. Dette fænomen kaldes 'the hostile media effect' (Gunther & Schmitt, 2004). I denne del af projektet undersøges, hvorvidt (u)balance i den politiske dækning påvirker modtagernes (a) opfattelse af balance, (b) tillid til nyhedsmediet og (c) støtte til forskellige politiske partier. Dette eksperiment vil tage udgangspunkt i Norris (1998). Deltagere i eksperimentet vil ved tilfældigt udvalg blive opdelt i forskellige grupper. Deltagerne vil blive vist forskellige nyhedsklip, der udviser enten balance eller ubalance i synspunkter. De vil herefter blive spurgt om deres opfattelse af balance i indslaget, forholdet mellem balance og tillid til mediet og endelig deres støtte til politiske partier. Et sådant eksperiment skal hjælpe med at give et første svar på spørgsmålet om, hvilken indflydelse og hvilke implikationer (u)balance i tv-nyheder har.

Relevans

Projektet vil give systematisk viden om de to største og vigtigste public service tvnyhedsprogrammers politiske dækning gennem en 10-årig periode. Denne viden er essentiel i forhold til diskussioner om disse mediers forpligtelser med hensyn til alsidighed og upartiskhed. Projektet trækker på international forskning inden for området. Der findes p.t. ingen tradition i Danmark for lignende studier. Det foreslåede projekt er derfor ikke alene interessant i forhold til det specifikke opslag om forskning i public service medier, men resultaterne vil også indgå i en international videnskabelig tradition og debat, som Danmark hidtil ikke har været del af. Projektet vil endvidere udvikle en mediecodebog, der vil kunne bruges (og videreudvikles) ved studier af valgdækningen i fremtiden, således at der er skabt tradition for at generere data, der er sammenlignelige over tid. Endvidere gennemføres for tiden ved SDU et mindre forskningsprojekt om politisk balance i tre landsdækkende avisers dækning af valgkampe. Der vil derfor være en vis mulighed for at sammenligne politisk balance i public service nyhedsmedier og andre nyhedsmedier. Projektet udføres af Erik Albæk, Michael Baggesen Klitgaard og Claes de Vreese.

Arbejdsdeling og publikationsplaner

Projektet udføres af Erik Albæk og Claes de Vreese i samarbejde med en ph.d.-

studerende. Albæk og de Vreese vil være involveret i designet af forskningsprojektet, datagenereringen og i et vist omfang i analysen, da det ikke vil være muligt for en ph.d.-studerende at planlægge og gennemføre et projekt af denne størrelse og kompleksitet alene. Der søges løn- og driftsmidler fra public service forskningspuljen generelt såvel som midler til finansiering af et halvt ph.d.-stipendium fra de under forskningspuljen særligt afsatte ph.d.-midler.

Den *videnskabelige* afrapportering af projektet vil ske i form af engelsksprogede artikler beregnet til publikation i internationale tidsskrifter med peer-review system. Enkelte af disse artikler vil blive udfærdiget af Albæk, de Vreese og den ph.d.-studerende i fællesskab, andre af den ph.d.-studerende alene. Vægtningen mellem fælles og individuelle publikationer vil ske under hensyntagen til kravene om individuelt arbejde i en ph.d.-afhandling. Den videnskabelige afrapportering sker på engelsk, dels fordi mange af projektets teoretiske, metodiske og tekniske dimensioner ikke har umiddelbar relevans for andre end fagfæller, dels for at sikre, at resultaterne fra projektet kommer til at indgå i den internationale, videnskabelige diskussion om politisk balance i nyhedsdækningen. For det *bredt interesserede danske publikum* vil der i en alment tilgængelig form og på let læseligt dansk blive udarbejdet en publikation om balance og upartiskhed i den politiske journalistik i public service medierne.

Ansøgerne

Erik Albæk har for nylig tiltrådt en stilling som professor i statskundskab og journalistik ved Syddansk Universitet i Odense. Han har i en række år forsket i politisk dagsordensfastsættelse, herunder mediernes rolle. Hans seneste forskning har handlet om eksperter rolle i offentlig politik, herunder mediernes brug af eksperter.

Claes de Vreese er for nylig udnævnt til professor i politisk kommunikation og leder af forskerskolen Amsterdam School of Communications Research, Amsterdam Universitet. Han er endvidere nyudnævnt adjungeret professor i statskundskab og journalistik ved Syddansk Universitet. Han har publiceret artikler om politiske processer, vælgeradfærd, politisk kommunikation og journalistik i adskillige internationale peer-reviewed tidsskrifter, inklusive *Communication Research*, *Journalism Studies*, *Political Communication*, *International Journal of Public Opinion Research*, *Scandinavian Political Studies*, *European Journal of Communication*, *West European Politics*, *EU Politics*, *Journalism & Mass Communication Quarterly*, *Mass Communication & Society*, og *European Journal of Political Research*.

Litteratur

Budge, I & Farlie, D. (1983). *Explaining and predicting elections*. London: Allen & Urwin.

de Vreese, C. H. (2003). *Framing Europe. Television news and European integration*. Amsterdam: Aksant/Transaction.

de Vreese, C. H. & Semetko, H. A. (2004). *Political campaigning in referendums*. London: Routledge.

Eurobarometer 62. Public opinion in the European Union. European Commission: Brussels

Gunther, A. C. & Schmitt, K. (2004). Mapping boundaries of the hostile media effect. *Journal of Communication*, 54: 55-70.

Iyengar, S. (1991) *Is anyone responsible?* Chicago: Chicago University Press.

- McQuail, D. (1992). *Media performance*. London: Sage.
- Miller, W. L. (1991). *Media and voters*. Oxford: Clarendon.
- Miller, W. L., Sonntag, N., & Broughton, D. (1989). Television in the 1987 British election campaign: Content and influence. *Political studies*, XXXVII, 626-651.
- Nelson, T., Clawson, R., & Oxley, Z. (1997). Media framing of a Civil Liberties Conflict and Its Effect on Tolerance. *American Political Science Review* 91, 3.
- Norris, P. (1998). *Does balance matter? Experiments in TV news*. Paper presented at the annual meeting of the American Political Science Association, Boston 3-6 September.
- Norris et al. (1999). *On Message*. London: Sage.
- Semetko, H. A. (1996). Journalistic culture in comparative perspective. The concept of balance in US, British and German TV news. *Harvard International Journal of Press/ Politics*, 1, 51-72.
- Semetko, H. A. (2003). Political bias in the media. *Encyclopedia of international media and communications*, 517-525, Elsevier Science: USA.
- Semetko, H. A. & Schoenbach, K. (1994). *Germany's unity election*. Hampton Press.
- Westerstahl, J. (1983). Objective news reporting. *Communication Research*, 10, 403-424.